

มุมมองสิทธิ

HUMAN RIGHTS PERSPECTIVE

ปีที่ 25 ฉบับที่ 4
เดือนเมษายน 2569

วิกฤต “ปลาหมอคางดำ” รัฐแก้ปัญหาล้มเหลว!

กสม. ชี้ รัฐแก้ปัญหาระบาด “ปลาหมอคางดำ” ล้มเหลว!
เกษตรกรยังรับผลกระทบอ่วม แนะเร่งทบทวนแผนแก้ไขปัญหา
โดยประชาชนมีส่วนร่วม

ย้อนกลับไปเมื่อปี 2553 บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งได้รับอนุญาตจากกรมประมงให้สามารถนำ “ปลาหมอคางดำ” มาเพาะเลี้ยงที่จังหวัดสมุทรสาครได้ ต่อมาปี 2567 เกิดการแพร่ระบาดหนักในพื้นที่ 19 จังหวัด สร้างความเสียหายต่อระบบนิเวศและเกษตรกรอย่างร้ายแรง คณะรัฐมนตรี (ครม.) จึงมีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดของปลาหมอคางดำ พ.ศ. 2567-2570 พร้อมอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ 450 ล้านบาท เพื่อดำเนินการตามมาตรการต่าง ๆ เช่น การรับซื้อปลาหมอคางดำ การปล่อยปลาผู้ล่า เป็นต้น แต่กลับไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริง ในปี 2568 เครือข่ายประชาชนที่ได้รับผลกระทบจึงได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ขอให้ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของกรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ปล่อยปละละเลย ไม่ได้รวบรวมข้อเท็จจริงเพื่อหาผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องรับผิดชอบ พร้อมเรียกค่าเสียหายที่เกิดขึ้นต่อระบบนิเวศและประชาชน รวมถึงค่าใช้จ่ายที่รัฐใช้ในการแก้ไขปัญหาตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

อ่านต่อหน้า 2

1

วิกฤต “ปลาหมอคางดำ” รัฐแก้ปัญหาล้มเหลว! กสม. ชี้ รัฐแก้ปัญหาระบาด “ปลาหมอคางดำ” ล้มเหลว! เกษตรกรยังรับผลกระทบอ่วม แนะเร่งทบทวนแผนแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยประชาชนมีส่วนร่วม

4

กสม. ขอบคุณเครือข่ายภาครัฐ-ประชาสังคม ร่วมแก้ปัญหาล้างชาติ ภายใต้โครงการ “คลินิกสิทธิมนุษยชน” ขึ้นชม มติ ครม. 29 ตุลาคม 2567 เร่งรัดกระบวนการพิจารณาสถานะเข้าสู่ศาลทุกกรณีมีสถานะทางกฎหมายในทุกแห่งหน

SLAPPS

6

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เรื่อง ขอให้เร่งรัดผลักดันกฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-SLAPP Law) เพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ประชาชน และสื่อมวลชน ที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ

7

ILO เผยสภาพแวดล้อมทางจิตสังคมในการทำงานส่งผลให้แรงงานเสียชีวิตร

8

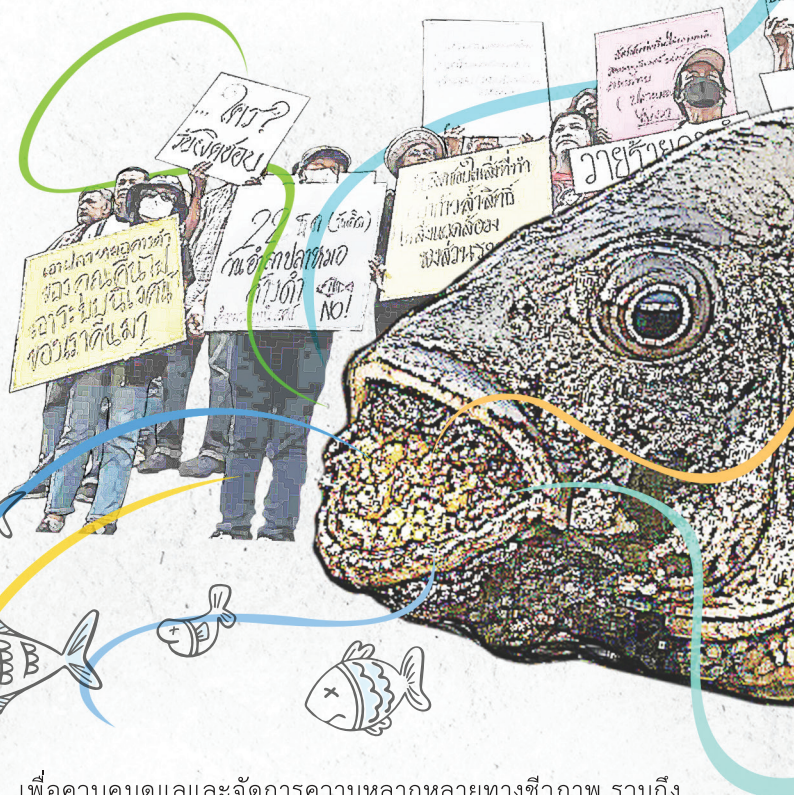
ILO เผยสภาพแวดล้อมทางจิตสังคมในการทำงานส่งผลให้แรงงานเสียชีวิตรกว่า 840,000 คนต่อปี

3 ปม! จากการตรวจสอบ กสม. เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้

1 มาตรการและการบริหารจัดการ “ขาดประสิทธิภาพ” แม้ว่ากรมประมงได้ดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำตามแผนปฏิบัติการดังกล่าวตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2567 ด้วยงบประมาณ 156 ล้านบาท สามารถกำจัดปลาหมอหางดำกว่า 7.3 ล้านกิโลกรัม ปล่อยปลาผู้ล่ากว่า 1.13 ล้านตัว รวมถึงออกประกาศตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความก้าวหน้าในการวิจัย เพื่อควบคุมการขยายพันธุ์ของปลาหมอหางดำ และผลการสำรวจในเดือนพฤษภาคม 2568 พบการแพร่ระบาดมีแนวโน้มลดลง แต่ปัญหายังคงส่งผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง โดยมีเกษตรกรผู้ได้รับความเสียหายที่ขึ้นทะเบียนแล้วในกรุงเทพมหานคร สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร รวมกว่า 1,800 คน นอกจากนี้ จากผลสำรวจของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) ยังพบว่า พื้นที่อ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี มีสัดส่วนของปลาหมอหางดำสูงถึงกว่าร้อยละ 60 ของสัตว์น้ำทั้งหมด จนทำลายความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งน้ำธรรมชาติอย่างมีนัยสำคัญ กสม. เห็นว่าการแก้ไขปัญหาของกรมประมงยังไม่ปรากฏการขับเคลื่อนเชิงรุกให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดฯ อย่างเพียงพอและครบถ้วน ทำให้ไม่สามารถอนุรักษ์ คุ้มครอง พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

2 ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริง

แม้ว่ากรมประมงจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับกระทรวงและคณะทำงานระดับจังหวัดที่มีองค์ประกอบจากภาคประชาชนด้วย เพื่อวางแผนและกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาหารือกัน แต่ว่าคณะกรรมการและคณะทำงานบางชุดไม่มีการจัดประชุมหารืออย่างต่อเนื่องจริงจัง หรือคณะทำงานบางชุดไม่เคยจัดประชุมทำให้ประชาชนไม่มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญ ยิ่งไปกว่านั้น ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงได้ร่วมออกแบบมาตรการและแนวทางดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 43 และ มาตรา 57 กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity: CBD) ข้อ 8 กำหนดหน้าที่ของรัฐในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยกำหนดมาตรการเฉพาะด้าน

เพื่อควบคุมดูแลและจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงกิจกรรมที่อาจเป็นภัยต่อความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นดินสภาพและระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมและชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่น รวมถึงสงวนรักษาและดำรงไว้ซึ่งความรู้และชนบประเพณีของชุมชนพื้นเมืองและท้องถิ่น นอกจากนี้ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) ยังรับรองสิทธิในสิ่งแวดล้อมที่ดี ปลอดภัย และเอื้อต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และรัฐมีหน้าที่เคารพ คุ้มครอง และส่งเสริมการใช้สิทธิ รวมถึงหน้าที่ในการจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และกลไกการร้องเรียน และการเยียวยาที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของปลาหมอหางดำที่ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอเชิงรุกเพื่อเร่งแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

กสม. ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2569 จึงมีมติให้มีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปดังนี้

1 ให้ กรมประมง

- เร่งรัดขอรับงบประมาณเพื่อเพิ่มการรับซื้อปลาหมอคางคก โดยกำหนดมาตรการตรวจสอบแหล่งที่มาและราคาซื้อที่เหมาะสม
- สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลจำนวนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและผู้ประกอบอาชีพประมงที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นระบบ
- กำหนดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีฐานะยากจนซึ่งได้รับผลกระทบ และต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ หรือปรับปรุงบ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ
- ประเมินและเผยแพร่ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ ให้สาธารณชนรับทราบ พร้อมจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและทบทวนแผน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- เพิ่มสัดส่วนขององค์ประกอบคณะทำงานที่มาจากภาคประชาชน พร้อมจัดทำแผนการประชุมของคณะทำงาน ให้มีความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
- มอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดที่อยู่ในพื้นที่ที่ปลาหมอคางคกแพร่ระบาด จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่มากยิ่งขึ้น

2 ให้ สำนักงานประมง จัดสรรงบประมาณสำหรับการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ อย่างเพียงพอและต่อเนื่อง

3 ให้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สนับสนุนงบประมาณแก่มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่แพร่ระบาดของปลาหมอคางคก เพื่อทำวิจัยเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

4 ให้ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ชักซ้อมแนวทางให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้งบประมาณหรือขอรับจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในระดับพื้นที่

3 **ชาวบ้านยื่นฟ้องกักตุนและคดโกง** ประเด็นที่ กรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้รวบรวมข้อเท็จจริงที่ชัดเจน เพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดหรือผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อการแพร่ระบาดของปลาหมอคางคก การเรียกค่าเสียหายที่เกิดขึ้นต่อระบบนิเวศและความเสียหายของประชาชน รวมถึงค่าใช้จ่ายที่รัฐใช้ไปในการแก้ไขปัญหาตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายนั้น ปรากฏว่า สภานายความได้พาชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบในจังหวัดสมุทรสงคราม ยื่นฟ้องบริษัทเอกชนต่อศาลแพ่งกรุงเทพใต้ เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหาย และยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐต่อศาลปกครองกลาง ในข้อหาละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรแล้ว จึงเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ กสม. ยุติเรื่องหากเป็นกรณีที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล

กสม. ขอบคุณเครือข่าย ภาครัฐ-ประชาสังคม ร่วมแก้ปัญหาสิทธิชาติ ภายใต้โครงการ

คนใน สิทธิมนุษยชน

ชื่นชม มติ ครม. 29 ตุลาคม 2567
เร่งรัดกระบวนการพิจารณาสถานะ
ย้ายบุคคลทุกคนต้องมีสถานะทางกฎหมายในทุกแห่งหน

**ปัญหาบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติยังคงเป็นความท้าทายสำคัญ
ที่ประชาคมโลกต้องเผชิญ** อันเป็นผลมาจากการแบ่งเขตในยุค
ล่าอาณานิคม ภัยสงคราม การหนีการสู้รบ หรือการโยกย้ายถิ่นฐาน
ที่ทำให้ใครหลายคนต้องตกอยู่ในภาวะไร้รัฐไร้สัญชาติ **การมีสถานะ
อย่างใดอย่างหนึ่งทางกฎหมายของบุคคล เป็นจุดเริ่มต้นของ
การมีศักดิ์ศรี ตัวตน และอัตลักษณ์ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง**

กรณีของประเทศไทย ยังคงพบกลุ่มคนไทยตกสำรวจ กลุ่มบุคคล
ไร้รัฐไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน และ
กลุ่มบุตรของแรงงานต่างด้าวซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อน
เศรษฐกิจของประเทศ แต่กลับต้องตกอยู่ในภาวะไร้รัฐไร้สัญชาติ
จำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน เช่น การศึกษา
การรักษาพยาบาล และการเดินทาง ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ
ตามมาอีกมากมาย เช่น อาชญากรรมและการค้ามนุษย์

ปีที่ 25 ฉบับที่ 4 เดือนเมษายน 2569

รัฐบาลไทยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และ
ได้ประกาศเจตนารมณ์เข้าร่วมโครงการจัดการไร้รัฐให้หมดไป
ภายใน 10 ปี (ภายในปี ค.ศ. 2024) (Global Campaign to End
Statelessness by 2024) หรือ แคมเปญ **#IBelong** ของสำนักงาน
ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) โดยมีเป้าหมาย
ร่วมกันในการยุติภาวะบุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ พร้อมให้คำมั่น
ในการประชุมระดับสูงว่าด้วยภาวะไร้รัฐไร้สัญชาติ เมื่อวันที่ 7
ตุลาคม 2562 ที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส เพื่อร่วมกันยุติปัญหา
ความไร้รัฐ

นับตั้งแต่ปี 2565 เป็นต้นมา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ (กสม.) ได้หยิบยกประเด็นการแก้ไขปัญหาสหสิทธิและ
สถานะบุคคลเป็นหนึ่งในเป้าหมายสำคัญที่จะผลักดันให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์ โดยจำแนกกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาสถานะ เป็น 4 กลุ่ม
ได้แก่ (1) กลุ่มเด็กนักเรียนรหัส G (2) กลุ่มพระภิกษุสามเณรไร้รัฐ
ไร้สัญชาติ (3) กลุ่มผู้เฒ่าไร้รัฐ และ (4) กลุ่มคนไทยพลัดถิ่น
โดยมีแนวทางดำเนินงานที่คำนึงถึงมิติด้านความมั่นคงของชาติ
และสิทธิมนุษยชนควบคู่กัน ดังนี้

เพื่อจัดทำทะเบียนประวัติตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังมีการจัดสมัชชาสิทธิมนุษยชน และเวทีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อไป

โอกาสนี้ กสม. ขอขอบคุณทีมบูรณาการ ได้แก่ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานสังกัดใน กระทรวงยุติธรรม และภาคีเครือข่ายในทุกภูมิภาค ที่ได้ร่วม ระดมสรรพกำลังในการหนุนเสริมงบประมาณและบุคลากรที่มีความเข้าใจในการแก้ปัญหาสิทธิสถานะ และขับเคลื่อนโครงการ คลินิกสิทธิมนุษยชนร่วมกัน

พร้อมกันนี้ **ขอชื่นชมรัฐบาลที่มีความพยายามในการแก้ปัญหา สถานะบุคคลของประเทมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะมติ คณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2567 ที่เห็นชอบ หลักการเร่งรัดการแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคลให้แก่ ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มชาติพันธุ์ 19 กลุ่ม ที่อยู่ในราชอาณาจักร เป็นเวลานาน** และกลุ่มบุตรของชนกลุ่มน้อยๆ ที่เกิดในราชอาณาจักร โดยมีหลักฐานการเกิดในไทยแต่ยังไม่ได้รับสัญชาติ จำนวนประมาณ 480,000 คน ตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอ และกรมการปกครองที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติบุคคลและระยะเวลาในการดำเนินการให้กลุ่มบุคคล เป้าหมายได้เข้าสู่กระบวนการแก้ปัญหาสถานะบุคคล

กสม. เห็นว่า มติ ครม. ดังกล่าว ถือเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับการแก้ปัญหาสถานะบุคคลให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ **ขอเน้นย้ำในหลักการของมติ ครม. ฉบับนี้ว่า มิได้เป็นการให้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป หากแต่เป็นการเร่งรัดกระบวนการ พิจารณาสถานะและสัญชาติสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติ ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดอยู่แล้วให้รวดเร็วขึ้น โดยไม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์หรือขยายสิทธิให้เกินกว่าที่ กฎหมายกำหนด**

แม้การแก้ปัญหาสถานะบุคคลจะมีความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงพบความท้าทายจากหลายมิติ ทั้งความซับซ้อนของกฎหมาย การขาดเอกสารพิสูจน์ตัวตน ข้อจำกัดในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในระดับพื้นที่ ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และชาติพันธุ์ที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อาศัยในพื้นที่ชายแดน วิถีชีวิตข้ามพรมแดน ความกังวล ด้านความมั่นคงและทัศนคติของสังคม การแก้ไขปัญหาสถานะบุคคล ในประเทศไทยจึงเป็นภารกิจที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายต่อไป

กสม. ยืนยันเจตนารมณ์ในการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน เพื่อผลักดันให้ทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้รับการยอมรับ เป็นบุคคลตามกฎหมายในทุกแห่งหน อันเป็นรากฐานสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสังคมที่ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

1. เสริมสร้างปฏิบัติการร่วมในพื้นที่

2. ส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายการแก้ไขปัญหา

3. พลักดันการทบทวนกฎหมาย นโยบาย และแนวปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ พร้อมติดตามและประเมินสถานการณ์ การแก้ไขปัญหา

ในปี 2567 สำนักงาน กสม. ได้จัดตั้ง **“โครงการคลินิก สิทธิมนุษยชน”** ขึ้น เพื่อเป็นกลไกเชิงรุกในการให้ความช่วยเหลือ ขับเคลื่อน ส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่รวดเร็วและเป็นธรรม มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคมในนาม **“ทีมบูรณาการ”** โดยมี กสม. เป็นกลไกกลางในการเชื่อมการดำเนินงาน นับตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2569 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2569) เป็นต้นมา โครงการดังกล่าวมีการออกหน่วยคลินิกสิทธิมนุษยชนเคลื่อนที่ 13 ครั้ง ครอบคลุมทั้ง 4 กลุ่มเป้าหมาย มีผู้เข้าร่วมโครงการ กว่า 6,300 คน โดยมุ่งเน้นให้ผู้มีปัญหาสถานะได้รับคำปรึกษา ทางกฎหมาย รับคำขอเพื่อขอแก้ไขปัญหาสถานะให้แก่ผู้ที่มี คุณสมบัติครบถ้วน และสอบปากคำผู้ยื่นคำขอและพยานบุคคล

แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)

เรื่อง ขอให้เร่งรัดผลักดันกฎหมายป้องกันการฟ้องปิดปาก (Anti-SLAPP Law)

เพื่อคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ประชาชน และสื่อมวลชน ที่ทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ตามที่ปรากฏว่ามีการแจ้งความดำเนินคดีอันมีลักษณะเป็นการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ (SLAPPs) หรือการฟ้องปิดปากหลายกรณี โดยล่าสุด **อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเป็นโจทก์ยื่นฟ้องบรรณาธิการบริหารและบรรณาธิการข่าวสำนักข่าว The Isaan Record** ในข้อหาหมิ่นประมาท พร้อมเรียกค่าเสียหายจำนวน 50 ล้านบาท และ 1 ล้านบาท **จากการนำเสนอรายงานระบุข้อมูลการเรียกร้องสินบนจากบริษัทนายหน้าโดยนักการเมืองระดับสูงเพื่อส่งแรงงานไทยไปเก็บผลไม้ป่าที่ประเทศฟิลิปปินส์** แม้ภายหลังโจทก์ได้ถอนฟ้องบรรณาธิการบริหาร แต่ยังคงดำเนินคดีเรียกค่าเสียหายกับบรรณาธิการข่าวจำนวน 1 ล้านบาท

โดยก่อนหน้านี้ ก็มี **กรณีอดีตนายตำรวจแจ้งความดำเนินคดีกรรมการฝ่ายจัดการศึกษาสหภาพคนทำงานต่างประเทศแห่งประเทศไทย** ในข้อหาหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา จากกรณีการเข้าช่วยเหลือแรงงานไทยที่ถูกหลอกไปทำงานเก็บผลไม้ป่าในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทั้งยังแจ้งความดำเนินคดีข้อหาแจ้งความเท็จกับผู้เสียหายที่ถูกหลอกไปทำงาน โดยเลือกแจ้งความในพื้นที่ห่างไกลจากภูมิลำเนา ทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายและความยากลำบากในการเดินทาง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ในฐานะองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีความกังวลเป็นอย่างยิ่งกับกรณีที่เข้าข่ายเป็นการฟ้องปิดปากซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจาก

“**การฟ้องคดีที่มีได้มุ่งหวังผลทางคดีเป็นหลัก แต่มุ่งสร้างภาระด้านเวลาและค่าใช้จ่าย รวมทั้งบั่นทอนสภาพจิตใจ**”

เพื่อให้ประชาชน นักปกป้องสิทธิมนุษยชน หรือสื่อมวลชน ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริตและการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในรูปแบบต่าง ๆ เกิดความหวาดกลัวและยุติการแสดงความคิดเห็น เพื่อปกป้องประโยชน์สาธารณะ เป็นเรื่องที่ไม่สมควรเกิดขึ้น และขัดกับหลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ตามที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ที่ประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม

กสม. ยังเห็นว่า **ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองระดับสูง และบุคคลสาธารณะต้องพร้อมที่จะถูกตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องที่เป็นประโยชน์สาธารณะ** รวมทั้งต้องร่วมสร้างบรรยากาศในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในการทำหน้าที่

สุดท้ายนี้ กสม. ขอเรียกร้องรัฐบาลเร่งรัดผลักดัน

“**ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน**

(Anti-Strategic Lawsuit against Public Participation: Anti-SLAPP Law)

เพื่อสร้างหลักประกันว่านักปกป้องสิทธิมนุษยชน ประชาชน และสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ตรวจสอบการทุจริต การประพฤติมิชอบ หรือแสดงความคิดเห็นใด ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์สาธารณะ จะได้รับการคุ้มครองเยียวยาเมื่อถูกฟ้องปิดปาก และจะไม่มี การฟ้องร้องโดยไม่สุจริตเกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเป็นธรรม

ข่าวกิจกรรม กสม.

กสม. ร่วม OHCHR เสริมศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการจัดทำรายงานคู่ขนานภายใต้อนุสัญญาอัมฮาย (ICPPED) ฉบับแรกของไทย วันที่ 9 เมษายน 2569 **นางสาวปติกาญจน์ สิกิริเดช** และ **นายอัสต กยหลีกัล** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการจัดทำรายงานคู่ขนานของประเทศไทย ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลจากการบังคับให้สูญหาย (ICPPED) จัดโดย สำนักงาน กสม. ร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (OHCHR) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากรสำนักงาน กสม. ในการจัดทำรายงานคู่ขนาน (alternative report) เพื่อติดตามการปฏิบัติตามอนุสัญญา ICCPED ฉบับแรกของประเทศไทยที่สะท้อนสถานการณ์จริง ช่องว่างในการดำเนินงานของไทย รวมถึงข้อเสนอแนะเชิงสร้างสรรค์และเป็นกลาง ณ โรงแรมอัศวิน แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพฯ

กสม. ร่วมเวที AICHR ทหารีกรอบการสร้างสรรค์ภาพในอาเซียน วันที่ 16 เมษายน 2569 **ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมการประชุมหารือระหว่างผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ (ร่าง) เอกสารข้อเสนอแนะแนวทางและกระบวนการสู่สันติภาพในอาเซียน (PPF) จัดโดยผู้แทนมาเลเซียในคณะกรรมการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR Malaysia) โดยได้ร่วมให้ข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนาและปรับปรุงร่าง PPF สำหรับใช้เป็นกรอบอ้างอิงสำคัญของภูมิภาคในการป้องกันความขัดแย้ง เช่น ปัญหาผลกระทบสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน และการส่งเสริมสันติภาพบนฐานสิทธิมนุษยชน ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

กสม. ประชุมหารือแนวทางขับเคลื่อนกฎหมายคุ้มครองสิทธิแรงงานร่วมกับพรรคการเมือง วันที่ 20 เมษายน 2569 **นางสาวสุกัญญา นาคะผิว** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วย **นายภาณุวัฒน์ กองสุข** และ **นายจุมพล ขุนอ่อน** รองเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประชุมหารือแนวทางการขับเคลื่อนกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิแรงงานร่วมกับพรรคการเมือง โดยมี สส.พรรคประชาชน นักวิชาการอิสระ ผู้อำนวยการมูลนิธิส่งเสริมความเสมอภาคทางสังคม และผู้แทนมูลนิธิเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา เข้าร่วมหารือถึงสถานการณ์ปัญหาของแรงงานทุกกลุ่มทั้งแรงงานไทย แรงงานข้ามชาติ แรงงานนอกระบบและในระบบ รวมถึงแรงงานแพลตฟอร์ม รวมถึงแนวทางการผลักดันให้รัฐบาลลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาที่สำคัญเกี่ยวกับสิทธิแรงงาน ณ ห้องประชุม 605 สำนักงาน กสม.

กสม. ลงพื้นที่รับฟังข้อมูลและข้อห่วงกังวลกรณีโครงการพัฒนาริมแม่น้ำเจ้าพระยา เขตบางพลัด วันที่ 22 เมษายน 2569 **นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์** และ **นางปรีดา คงแป้น** กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงพื้นที่บริเวณโครงการพัฒนาริมแม่น้ำเจ้าพระยา เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร เพื่อรับฟังข้อมูลโครงการจากหน่วยงานรับผิดชอบของกรุงเทพมหานคร (กทม.) และข้อห่วงกังวลของประชาชนในชุมชนเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการดังกล่าว ในการนี้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมสำรวจและวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ตลอดจนสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุมชนชาวมุสลิมที่มีความผูกพันกับพื้นที่มาอย่างยาวนาน

ILO เผย สภาพแวดล้อมทางจิตสังคมในที่ทำงาน ส่งผลให้แรงงานเสียชีวิตกว่า 840,000 คนต่อปี

22 เมษายน 2569 องค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) เปิดเผยรายงานเรื่อง **สภาพแวดล้อมทางจิตสังคมในการทำงาน: การพัฒนาระดับโลกและแนวทางดำเนินการ** (The psychosocial working environment: Global developments and pathways for action) พบว่า ความเสี่ยงด้านจิตสังคมไม่ใช่แค่ปัญหาสุขภาพจิต แต่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน เช่น ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน ความไม่มั่นคงในงาน ภาระงานสูงแต่รายได้น้อย รวมถึงการกลั่นแกล้งและการคุกคามในที่ทำงาน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับผลกระทบด้านสุขภาพของแรงงาน ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคทางจิตเวช และการฆ่าตัวตาย ที่ทำให้แรงงานทั่วโลกเสียชีวิตมากกว่า 840,000 คนต่อปี

รายงานระบุว่า **สภาพแวดล้อมทางจิตสังคมในที่ทำงาน** ครอบคลุมถึงองค์ประกอบของงาน ปฏิสัมพันธ์ในที่ทำงาน วิธีการออกแบบงาน วิธีการจัดระเบียบและการบริหารจัดการงาน ตลอดจนนโยบายโดยรวม แนวปฏิบัติ และขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำกับการทำงาน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของแรงงาน ตลอดจนประสิทธิภาพขององค์กร

ILO เสนอว่า **การป้องกันความเสี่ยงด้านจิตสังคมในที่ทำงานควรเริ่มจากการปรับระบบงานมากกว่าหลักการให้ลูกจ้างรับมือเอง** โดยองค์กรควรลดภาระงานและชั่วโมงทำงานที่เกินเหมาะสม เพิ่มความชัดเจนของหน้าที่ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เคารพศักดิ์ศรีของพนักงาน ป้องกันการกลั่นแกล้งและคุกคามในที่ทำงาน นอกจากนี้ควรบูรณาการความเสี่ยงทางจิตสังคมให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบอาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการทำงาน ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐควรออกกฎหมายและนโยบายรองรับแรงงานในรูปแบบการทำงานใหม่ เช่น งานบนแพลตฟอร์ม การทำงานทางไกล (Remote work) หรือแบบผสมผสานไฮบริด (Hybrid work) เพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างประสิทธิภาพการทำงานกับคุณภาพชีวิตของแรงงานอย่างเป็นระบบ

ที่มา:

ประเทศไทย

จัดทำและเผยแพร่โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น 6-7
120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร 10210

โทรศัพท์: 0 - 2141 - 3800 และ 3900
: 0 - 2141 - 3913 และ 3919
สายด่วนร้องเรียน: 1377
ร้องเรียน: help@nhrc.or.th
เว็บไซต์: www.nhrc.or.th

ขอความกรุณา
ตอบแบบประเมินออนไลน์